

СВІТЛА ПАМ'ЯТЬ ПРО ВЕЛИКОГО УКРАЇНЦЯ

У канадському Торонто відійшов у засвіти Микола Свинтух-Заверуха

Близько шостої вечора у страсний четвер 15 квітня 2020 р. – дзвінок з Канади, дзвонить друг Микола. Але у слухавці голос пані Ольги, дружини: “Нема Миколи – промовила вона тихо. – Сьогодні вранці помер”. Мов грім з ясного неба....

Я вимкнув комп’ютер – працювати того дня я вже не зміг. Зателефонував Володимирові В’ятровичу до Києва, Петрові Маковському – до Стрия, бо ці особи знали Покійного дуже добре. Повідомив членів Президії Львівського обласного відділення Товариства “Україна-Світ” – помер Почесний член нашої організації, а сам поринув у спомин...

Народився Микола 20 вересня 1925 р. у с. Раковець Тербовлянського району Тернопільської області в багатодітній (5 братів і 3 сестри) заможній родині Якіма та Марії Свинтухів, над Стрипою – там, де впродовж семи місяців у 1916 р. дислокувався й воював легіон Українських Січових Стрільців. Початкову освіту здобув у рідному селі та в сусідньому Соснові, навчався у школі м. Підгайці, а під час німецької окупації продовжував навчання в Бережанській гімназії та Василянській семінарії в Бучачі. Саме там, у Бучачі, ознайомився з Декалогом Українського Націоналіста, вивчив його напам’ять, склав присягу і став членом ОУН. Через організаційні структури в 1944 р. опинився в Карпатах в с. Ластівка, а потрапивши до рук німецьких окупантів, опинився в таборі у м. Швайнфурт. А коли в 1945 р. прийшли туди американці, опинився в таборі для переміщених осіб у м. Корнберг. Там навчався в гімназії, організував у таборі гурток Пласту, працював у СБ ОУН (р). Учасник Першої конференції ЗЧ ОУН (р) у Міттенвальді.

У 1947 р. виїхав за котрактом до Канади на роботи до лісу. Від 1948 р. жив у Судбурі, брав активну участь у діяльності громадських, політичних і церковних організацій. Був ініціатором та організатором Спілки Української Молоді (СУМ), Ліги Визволення України, у 1950–1966 рр. був булавним Юнацтва СУМ, творив у Канаді сумівську домівку “Білогорща”, організовував різні імпреди, заботи для української молоді. Тоді й познайомився з Ольгою Стадник, з якою побрався 1955 р. В цьому шлюбі народилися син Богдан та дочка Мальвіна. У 1966 р. родина переїхала до Торонта.

Саме тут, у найбільшому місті Канади, де сьогодні живе чи не найбільше українців у Канаді, громадсько-політична діяльність Покійного виявилася найрельєфніше. Він влаштувався працювати на одному з підприємств всесвітньовідомої компанії Боїнг і водночас став активним учасником діяльності

СУМ, ЛВУ та Товариства Українських Самостійників при православної церкви та Ордені Святого Андрія, був членом Крайової Управи СУМ, комендантом відпочинкових та вишкільних таборів, членом Центральної Управи СУМ. А Дружина Ольга тим часом працювала в системі українських Кредитових Спілок Канади. У 1948–1946 рр., мешкаючи в Судбурах, Покійний був організаційним референтом бандерівського крила ОУН, районним керівником, брав участь у 5-й конференції ЗЧ ОУН (б). в м. Гримзбі, що відбувалася в резиденції митрополита УПЦ Мстислава (Скрипника) і де був присутній голова Проводу Степан Бандера.

У 1993–1996 рр. подружжя жило і працювало в Києві. Микола був фінансовим референтом Управи СУМ, а пані Ольга очолювала програму уряду Канади щодо створення в Україні мережі Кредитових Спілок. Її помічником та учнем був відомий громадський діяч Стрийщини Петро Маковський. Приїхавши в Україну, Покійний допоміг КУ СУМ у Києві купити приміщення для організації праці, активно співпрацював з головою СУМ в Україні І. Деркачем та І. Симичем. У той час керував у відділі ЛВУ(ЛУК) в Етобіко і Торонто. У 2005 р. став головою комітету для відзначення 60-ї річниці трагедії українців Закерзоння – сумнозвісної акції “Вісла”. До вшанування жертв цього злочину, організованого польськими і советськими спецслужбами, Покійний залучив Ліги Українців та Українок Канади, організації ветеранів УПА, СУМ, Об’єднання Українців Закерзоння.

У 2006 р. Покійний очолив громадський комітет для створення фільму про боротьбу УПА на Закерзонні під назвою “Вогонь і Зброя”. Можна лише уявити цю працю й відповідальність – треба було зібрати велику суму грошей, відзвітувати про кожен залучений цент. Прем’єра фільму відбулася 25 травня 2008 р. Видано 2500 копій на дисках. Виданням та висвітленням цієї праці займалися в Польщі – Євген Місило, в Україні – Роман Круцик, а Мирослав Іваник з Канади допомагав поширювати. Цей фільм отримав кожен делегат з’їзду Світового Конгресу Українців, а, значить, фільм дійшов до всіх українських громад, що існують у різних країнах.

У листопаді 2009 р. Покійний очолив громадський комітет низки громадських організацій Етобіко, який поставив собі за завдання видати польською мовою книжку В. В’ятровича про події на Волині під назвою “Друга польсько-українська війна 1942–1947 рр.” на протипагу польській пропаганді, котра ситуацію з загостренням стосунків між поляками та українцями в той час покладала лише на українських націоналістів. Переклад книжку польською мовою М. Іваник за ред. Є. Місила. Вони ж розповсюджували наклад на теренах Польщі та інших держав. Нещодавно побачив світ переклад цієї книжки англійською мовою (переклад Ксені Мариняк), а примірники розсилають у всі найголовніші бібліотеки держав світу. Знову ж усі фінанси на ці проекти забезпечив п. Микола.

А ще, 13 вересня 2009 р., на зібрані кошти односельців сіл Раковець, Соснів, що живуть в Канаді і США, а також, насамперед, на свої власні, за організаційного сприяння брата Любомира, мешканця с. Раковець, там, де земля

окроплена кров'ю УСС, відкрито мистецьки облаштовану каплицю, і я з дружиною мав щастя взяти участь у цьому дійстві.

Від першого нашого знайомства з Миколою та Ольгою в Торонто 1989 р. ми дружили сім'ями з цими милими і добрими людьми, щирими і справжніми патріотами рідного народу. І за цей тривалий час жодного разу не довелося в них розчаруватись. У 2015 р. Президія Львівського обласного відділення Товариства “Україна-Світ” присвоїла йому звання Почесного Члена (диплом № 2) з формулюванням: “За мужність і незламність у боротьбі за незалежність України, визначний особистий внесок у розвиток світового українства, невтомну і сумлінну працю впродовж життя та 90-ліття від дня народження”. Спи спокійно, Дорогий Друже, хай канадська земля буде Тобі пухом.

Богдан ЯКИМОВИЧ
Голова ЛОВ Товариства “Україна-Світ”,
доктор історичних наук, професор,
заслужений працівник культури України